

כולל רב פעלים "בן איש חי"

בית כנסת קירבון גלילות
נוסד 1975 רז"ה האזנים זיג"ר 5 ראשלי"צ

בראשות הרח"ג הנזן קבלן שליט"א
יוצא לאור ע"י אברכי הכולל הי"ו

מפטיירין: "והמלך דוד זקן"
שבת שלום
נא לשמור על קדושת הגליון!

חיי שְׁרָה

הדלקת נרות: 16:18
מוצאי שבת: 17:16
מוצאי שבת ר"ת: 17:51

מים שקטים חודרים עמוק!

אבל אני רוצה לערוך לכם הכרות קטנה עם גמרא (שבת פט ע"ב) לעתיד לבא יאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם: בניך חטאו לי. אמר לפניו: ריבונו של עולם, ימחו על קדושת שמך!!! (כלומר תעשה מה שצריך, תמחק...) אמר ה' אדבר עם יעקב, שהיה לו צער גידול בנים, אולי יבקש עליהם רחמים". פונה אליו ה' ואומר לו: בניך חטאו. אמר לפניו: רבונו של עולם ימחו על קדושת שמך!!! אמר לו ליצחק: בניך חטאו לי. אמר לפניו יצחק: רבונו של עולם, בני ולא בניך?! בשעה שהקדימו לפניך נעשה לנשמע קראת להם "בני בכורי ישראל" עכשיו 'בני' ולא בניך?! ועוד, כמה חטאו? כמה שנותיו של אדם - שבעים שנה. תוריד עשרים שנה הראשונות, שאדם לא נענש עליהם בדין שמים, נשאר חמישים, תוריד מתוכם חצי שישנים נשאר עשרים וחמש, תוריד מזה חצי של אוכל שתיה ריצות תורים בבנק ובדואר נשאר סה"כ שתיים עשרה שנים וחצי, אם אתה יכול לספוג את זה בסדר, אם לא חצי אני חצי אתה, מה נשאר לך שש שנים ורבע, כבד עליך גם זה? תשאיר את כל החוב עלי וקח אותי במקומם גם ככה כבר הסכמתי למסור נפש על גבי המזבח..

יצחק אבינו אמצעי שבאבות, סבא שקט שכזה שלא כ"כ מתבלט, אברהם התמודד מול כל העולם בחירוף נפש מחזיר בתשובה, הולך לארץ, נוטע אש"ל בבאר שבע, הוא בעצם יוזם הקמת בית מלון "פרדייז הנגב" רק תאכל ותשתה ותודה לאלוקים, ויקרא שם בשם ה' אל עולם, אברהם מתמודד גם כשהתוכנית משתבשת ויש רעב הוא יורד למצרים, לוקחים לו את אשתו פעמיים והוא עומד בקור רוח, לוט, ישמעאל, נלחם בחמשה מלכים ומנצח, מקבל בשורות על בניו ועל סדום, מנהל משא ומתן לא רק עם אנשים אלא גם עם ה', ועוד כהנה וכהנה שיכלה הדף והמה לא יכלו.

יעקב גם לו הכל הולך בקושי, אח איום ונורא, מירמה ובריחה בחוסר כל, לעבוד 7 שנים בשביל להתחתן, להיות מרומה ונבגד, להמשיך עוד 13 שנים של עבודה, מאפס מוחלט להגיע לעושר לברוח מלבן ולחתום הסכם שלום, לפגוש את עשו להתכונן לנורא מכל, ולהגיע להסכם הפסקת אש, אשתו האהובה מתה, חוטפים לו את הילדה שלא נדע מצרות, הוא מגדל ילדים לא פשוטים כמו שמעון ולוי, לשמור על יוסף ולחפש אותו 22 שנה מה אני אגיד לכם חיים יותר מדי מעניינים,

ויצחק, כל האירועים קורים לו ומסביבו והוא מן שקט כזה שבעין הסערה, מן סבא כזה שבקושי רואה, בקושי מעורב במשהו, ילד שמנת ממושמע כזה, אמא שלו דואגת להעיף את ישמעאל כדי שחס ושלום לא יקלקל את הבן יקיר השמור בצמר גפן, בטח גם לא נתנה לו להסתובב עם החבר'ה מהשכונה, אבא שלו שולח מישהו שיביא לו אשה הרי מה שיביאו לו יהיה טוב, ואת יצחק מחביאים שלא יראו אותו, לפני שאברהם נפטר לא רק שהוא מפקיד צוואה מסודרת אלא הוא לא נותן ליצחק לנהל אפילו חלוקת ירושה פשוטה, הוא שולח בעודו חי את כל שאר הילדים ונותן להם מתנות למען שקט תעשייתי, העיקר שלא יפריעו ליצחק, אברהם מקים ישיבות, בתי מדרשות, ובית תמחוי והכנסת אורחים יצחק נראה לא רק כמי לא מסוגל להרים כזה עסק אלא אפילו לנהל אותו הוא לא מצליח.

אפילו העקדה שהיא היא מעלתו הנשגבה של יצחק, מתוארת כמעשה של אברהם וניסיון שלו, אבל יצחק כמעט כשה לטבח יובל, עולה תמימה, הוא אפילו לא מכביר בשאלות לא לפני ולא אחרי, רגע בכלל קרה משהו? אפילו אחרי החתונה זה נראה כאילו אשתו מנהלת אותו, הוא אפילו לא יודע מי הטובים והרעים בבית, הכל עושים לו מסדרים לו ואולי גם מסדרים אותו באמצע, והוא, הוא לא כועס, נו מה חשבתם שבשביל זה הוא יריב איתה.

נו מה אתם עומדים בהלם, חשבתם שאברהם עמוד החסד יציל אתכם, שיעקב בחיר האבות יזרוק מילה, משהו טוב בקטנה, אה תודו, האמת גם אני הופתעת כל הגאולה העתידה, בזכות יצחק אבינו עמוד הגבורה זה לא נתפס, כולנו הרבה יותר בקטע של אברהם עם הרבה עשייה וחסד, ובטוחים שמשם תבוא הגאולה, אבל יצחק מסמל את הכח השקט, לא זה שכובש ופועל, אבל עליו נאמר בתורה "ויגדל האיש, וילך הלך וגדל, עד כי גדל מאד" קצת מסובך, אבל הכוונה שיצחק לא היה פועל כל כך בחוץ, והסיבה הפשוטה היא, כי הוא גודל ומתעצם מבפנים עד כי גדל מאד!!

יצחק קרוי על שם הגאולה העתידה שאז ימלא צחוק פינו, ונקרא יצחק כי כולנו יודעים שצחוק מי שצחוק אחרון, והוא יצחק אחרון, אבל יש עוד סיבה, כי כשמישהו צחוק כולם צוחקים איתו ואת זה יצחק יודע, לכן הוא משתדל לצחוק על העולם הזה ולצחוק וליהנות מהקדושה ולשמוח בה, הוא כבר בטוח שכולם ידבקו בצחוק ובשמחה הזו..

כי כדי להיגאל צריך להשקיע הרבה כוחות פנימה, להאיר את עצמי ולא להשקיע יותר מדי, בלהעיר לאשה ולהעיר את השכן, ואל תדאגו כל השאר כבר יקרה לבד, הם ידבקו בצחוק שלכם, תשאירו את זה לכח השקט של סבא יצחק!

(הרח"ג נר אריאל שליט"א)

שבת שלום!

"שני חיי שרה": כולם שוים לטובה (רש"י). כי אם יקשה מדוע חי אברהם יותר משרה עד קע"ה שנים, כי באמת לפי השיטה שבן מ"ח שנים הכיר אברהם את בוראו, א"כ חיי אז היו קכ"ז כמו שרה, שהיא הכירה את בוראה מיום לידתה, כמ"ש רש"י שהיה שמה יסכה ע"ש שסכה ברוח הקודש וא"כ היו ימי שניהם שוים וזה שכתב רש"י כולן שוים לטובה וממילא היו ימי חייהם שוים. (הידושי רבי עקיבא אייגר)

"ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען": כתב רש"י "ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק לפי שע"י בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט פרחו נשמתה ממנה ומתה".

שואל הגר"ח קנייבסקי בספרו "טעמא דקרא", יש לעיין איך מתה שרה מחמת העקידה, והרי קי"ל "שלוחי מצוה אינן נזוקין"? וכן מקשה מהגמרא שבת שאמר התנא "יהי חלקי עם מתי בדרך מצוה", איך ימות בדרך מצוה והרי שלוחי מצוה אינם נזוקין?

ומתוך, שמה שאמרו "שלוחי מצוה אינם נזוקין" הכוונה שמחמת המצוה לא יאונה לו כל רע. אבל אם כבר נגזר עליו מכבר שביום פלוני ימלאו שנותיו בעולם הזה, אזי אדרבה, זכות הוא לו לזכות למות כשעוסק בדבר מצוה.

וזה נחשב לו שמת על קידוש ה'. וזה מה שאמר אותו תנא "יהי חלקי עם מתי בדרך מצוה" שרצה שהקב"ה יסובב שביום שיגיע זמנו להיפטר שיהא בדרך מצוה ויזכה למות מתוך התעסקות בדבר מצוה. ואף גם כאן, זמנה של שרה נקצב לחיות מאה עשרים ושבע שנים. והיא זכתה שמתה מחמת הבשורה על דבר המצוה. (טעמא דקרא)

"ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכתה": חכמינו ז"ל אמרו במסכת שבת (קה:): "כל המוריד דמעות על אדם כשר הקב"ה סופרן ומניחן בבית גנזיו", יש להבין על פי משל, שמקובל שאת ההלומים ואבני החן גונזים באוצר שמור היטב, אולם לא סופרים אותם, כדי שתשלח בהם ברכה, שהרי אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין.

לעומת זאת, דברים שאינם חשובים, המצויים בבית לרוב, אין מקפידים עליהם לשומרם בתוך בתי האוצר, אולם מאידך, סופרים ומזונום אותם כדי להשגיח עליהם שלא יגנבו. למרות הספירה לא חוששים בעניין סימן הברכה, השורה בעיקר על דברים סמויים, כי חפצים אלו אינם חשובים, ולכן לא חוששים שמא לא יתרבו.

הנמשל מובן, שחכמינו ז"ל אמרו "כל המוריד דמעות על אדם כשר, הקב"ה סופרן ומניחן בבית גנזיו". הקב"ה מחשיב דמעות אלו ביותר, שהרי ה' אוהב מאד את הצדיקים ואת זכרם, ולכן הוא שומר עליהן ומניחן בבית גנזיו. מאידך, הוא סופר אותן כי הוא אינו מעוניין שהן יתרבו, שהרי אין הוא מעוניין במיתת צדיקים ובהגעת צער ויסורים לישראל. (התם סופר)

"גר ותושב אנכי עמכם": אומר האור החיים הקדוש: 'כי חש אברהם לומר על עצמו שהוא תושב בעולם הזה, שהוא היפך מידת הצדיקים, שידועים שאין העולם הזה אלא כפרוזדור, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום 'גר אנכי בארץ', לזה הקדים גר, והיינו כי הוא גר בעולם הזה, ורק אחר כך אמר לבני חת כי הוא תושב עמם.

"ואקברה מתי": שבע פעמים נזכר בפרשה זו, 'מיתה וקבורה' ובכל פעם מזכיר הקבורה ואח"כ המיתה, כגון 'קבור מתך' חוץ מפעם אחת שאז מזכיר המיתה ואח"כ הקבורה, כדכתיב 'ואת מתך קבור'.

ויש לפרש שהנה אז כבר היו קבורים שם אדם וחיה, והיו עתידים להיקבר שם עוד ששה צדיקים, והרי ידוע שצדיקים במיתתם קרויים חיים, ורק שעה אחת לפני תחיית המתים יחזרו לעפרם, כדי לקיים 'כי עפר אתה ואל עפר תשוב',

ולכן אצל הצדיקים הללו הקבורה לפני המיתה, וכנגדם כתוב ששה פעמים הקבורה לפני המיתה 'קבור מתך', אלו הששה צדיקים שעתידיים להיקבר שם עוד, אבל כיון שגם נקבר שם ראשו של עשיו, כשהיה המעשה שלא נתן לקבור את יעקב אבינו, והגיע חושים בן דן ונתן לו מכה ונפל ראשו לתוך מערת המכפלה, והוא היה רשע, עליו נאמר 'ואת מתך קבור' דהיינו המיתה לפני הקבורה, כי רשעים בחייהם קרויים מתיים. (הגר"א)

"לא תיקח אשה לבני מבנות הכנעני": כנעני מלשון סוחר. לא תיקח אשה ליצחק מאלה שעושים עסק בשידוכים, שהעיקר אצלם הוא המוהר, הנדוניה וכדומה.

"ואבוא היום": יפה שיחתן של עבדי אבות" (רש"י). הפרשה מספרת כיצד הלך אליעזר לשדך את רבקה ליצחק. הסיפור נכתב פעמיים: פעם אחת כאשר הדברים התרחשו, לפי סדר המאורעות ופעם שניה כאשר אליעזר מגולל את הדברים באזני משפחת רבקה.

שאל הרב מפוניבז', לשם מה הכפילות? הרי הפרטים בשני המקומות זהים כמעט לחלוטין? והרב השיב: בנוהג שבעולם שרוב השדכנים רואים הכרח לדבר בשתי לשונות, אצל צד החתן מדברים כך ואצל צד הכלה אחרת.

הכל לפי ראות עיניהם כי נדמה להם שבדרך הזו יביאו את השידוך לידי גמור טוב. אליעזר עבד אברהם שהיה דולה ומשקה מתורתו של אברהם והוא בעצם "אבי השדכנים", בא ללמדנו שאין צורך כלל בתכסיסים אלו ואל להם לשדכנים לזוז כמלא הנגימה מן האמת.

"ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה": כתב בעל הטורים: "ולבכתה - כ"ף קטנה, שלא בכה אלא מעט לפי שזקנה היתה".

ונראה להטעים טעם נוסף מדוע אברהם לא בכה אלא מעט, ע"פ המובא בגמ' (מ"ק כז:): ששלשה ימי האבל הראשונים הם לבכי, ושבעת הימים הראשונים למספד.

והנה כשמתה שרה היה אברהם עדיין בהר המוריה, ומאחר וזמן ההליכה מהר המוריה לבית אברהם היה ג' ימים (כפי שמצינו בהליכתו "ויהי ביום השלישי וירא את המקום"), הרי שאברהם הגיע לביתו ממש בתום שלושת ימי הבכי, ולפיכך לא בכה אלא מעט. (אבני שוהם)

ובאופן אחר נוכל לבאר את מיעוט בכייתו של אברהם אבינו: שהואיל והעקידה היתה ביום הכיפורים, כידוע, וההליכה לביתו ארכה ג' ימים, הרי שהגיע לביתו בערב חג הסוכות, וממילא נותרו לו אך כמה שעות להתאבל על שרה, שכן בחג אין מתאבלים. (דבש וחלב)

"ויקם שדה עפרון אשר במכפלה": אמרו חז"ל (בסוטה דף י"ג): שגם ראשו של עשו נקבר במערת המכפלה. ויש לרמז זה בכתוב שלפנינו, כי ו'יקם ש'דה ע'פרון ראשי תיבות עשו. ונרמזו הדבר בראשי תיבות דייקא, ללמד שרק ראשו נקבר שם. (אגרא דכלה)

"וידבר אברהם באזני בני חת": אומר הרב שלמה וולבה זצ"ל רואים כאן את ההנהגה של האדם השלם, למרות ששקוע הוא ביגונו על מות רעייתו, באיזה דרך ארץ ובאיזה כבוד מדבר עם גויים פשוטי עם, ובעוד שהוא זה שהובטח מה' שהארץ שלו היא, וכאן עליו לנהל משא ומתן על חתיכת אדמה, לקבורת אשתו.

"מה יצא הדבר": מטרונה אחת שאלה את רבי יוסי בן חלפתא: "בכמה ימים ברא הקב"ה את עולמו?" "אמר לה: "בשישה ימים... אמרה לו: "מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשיו?" א"ל: "הקב"ה יושב ומזווג זיווגים, בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממונו של פלוני לפלוני".

אמרה לו (בפליאה): "וכי זאת היא אומנותו? אף אני יכולה לעשות כן. כמה עבדים וכמה שפחות יש לי, לשעה קלה אני יכולה לזווגן". א"ל: "אם קלה היא בעינייך, קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף".

מה עשתה? נטלה אלף עבדים ואלף שפחות, העמידה אותם שורות שורות ואמרה: "פלוני ינשא לפלונית ופלונית תינשא לפלוני" וזיווגה אותם בלילה אחד.

למחר באו אצלה, זה מוחו פצוע, זה עינו נשמטה וזה רגלו שבורה. אמרה להם: "מה קרה לכם?" זו אמרה "אינני רוצה אותו" וזה אמר "איני רוצה אותה". מיד שלחה להביא את רבי יוסי בן חלפתא. א"ל "אין אלוקים כאלוהיכם! אמת היא תורתכם, נאה ומשובחת. יפה אמרת!" א"ל: "לא כך אמרתי לך? אם קלה היא בעינייך, קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף".

"ואברהם זקן": אמר אברהם להקב"ה אמרת לי יפיית מבני אדם, איזה יפוי יש לי כאשר אני ובני נכנסים יחד לעיר ואינו ידוע מי האב ומי הבן לתת לו כבוד כי היה קלסתר פניהם שווה ממש, אמר לו הקב"ה "ממך תתחיל הזיקנה".

באותו הלילה הלבנו שערות ראשו של אברהם ואמר לה' עשיתני דוגמא בעולם, ומאז ניתנה הזיקנה. (תוס' הרא"ש)

"ויצא יצחק לשוב בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים": הסבר חריף (וכל כך אמיתי...) אמר פעם המגיד הירושלמי הגה"צ רבי מרדכי דרוק ז"ע לבני שיחו באחד הדרשות המלהיבות שנשא: רצונכם לראות ולהבין מהו הפירוש "אדם רואה את מה שהוא"!

בואו וראו: בפסוק הנ"ל כתוב שיצחק יוצא לשדה ומרחוק מגיעה רבקה רכובה על גמל ונערותיה עמה, "וישא עיניו וירא והנה גמלים באים" - יצחק שהיה באמת קדוש ופרוש ראה בעיניו 'גמלים באים' ותו לא!

אך בואו ונדלג לרגע ליפרשת וישלח' שם מסופר שיעקב הכין לעשיו דורון שלם בשביל לשבר את עיני אותו רשע - עזים, רחלים, גמלים, פרות, פרים וכו', ולאחר מכן בסוף, שם את הנשים והילדים. ומה כתוב שם: "וישא עשו את עיניו וירא את הנשים והילדים"... מכל המשלחת הכבודה הזאת של בעלי החיים צדה את עינו רק את 'הנשים והילדים', יודעים אתם למה?

כי זה עשוי!!! ועשו שבתוך תוכו הוא שקוף ומשוקץ טמא ונבזה אז כשהוא מביט הוא רואה מבין כל מאות בעלי החיים רק את 'הנשים' - כי זה הוא!!!

אבל יצחק שהוא עצמו קדוש בצורה אמיתית רואה רק 'גמלים באים', הגם שהיו רכובים עליהם רבקה ונערותיה. לומר לך: "אדם רואה את מה שהוא בפנימיותו- את מה שהוא חושק לראות!" (פנינים)

"וגם גמליך אשקה": כיצד רבקה ילדה בת 3, מילאה כל כך הרבה מים לגמלים? הרי גמל שותה במוצו 130 ליטר! תכפילו 10 גמלים = 1300 ליטר.

אומרים חז"ל שהדרך ארכה שבעה עשר יום, ובאותו היום, היה לאליעזר נס של קפיצת הדרך. באותו יום יצא, באותו יום הגיע. תוך 3 שעות - הכל עבד מאוד מהר.

הגמלים כבר שתו טרם יציאתם, ממילא כשהם הגיעו לאחר ג' שעות הגמלים כבר אינם צריכים לשתות הרבה.

"לספוד לשרה": כתב רש"י: נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנוזמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרחח נשמתה ממנה ומתה. מבארים מפרשי הפשט שאחד בא לשרה והגיד לה שאברהם נצטוו לשחוט את יצחק, ולפני שהספיק לומר לה שלבסוף לא נשחט, פרחח נשמתה מבהלה.

מעיר רבי שמשון פינקוס זצ"ל: כמה פעמים נקלע אדם למצבים דומים, ועם שכל ודעת יכול לחסוך הרבה עגמת נפש, כמו למשל: אחד מתקשר להורי תלמיד ומספר שהיתה תאונה עם האוטובוס של התלמידים ביניהם היה בנם, אבל לא קרה כלום. כמה צער ודקירה בלב היה חוסך אם היה תכף מקדים ואומר תראו לא ארע דבר אבל היה כך וכך, השניה בין ההבהרה לסיפור, יכולה לעלות לפעמים ביוקר, וכך בעתות שמחה, כמה יכולים להוסיף שמחה למנוע תוגה כשימהר לבשר בשורה טובה.

"ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדוניו": כתוב בחז"ל שהגמלים של אברהם אבינו היו עם רסן בפייהם שלא יהיו רועים בשדות זרים. שואלים בעלי התוספות למה צריך היה לתת בפייהם רסן, הלא מצינו בגמרא שחמורו של רבי פנחס בן יאיר כל כך פעל בו קדושת אדונו עד שלא אכל מאכל שאינו מעושר, ובודאי גם גמליו של אברהם אבינו הרגישו בקדושת אדונם ולא יאכלו מן הגזל? בספר "שומר אמת" יישב שבכל זאת מאחר ויש על האדם חיוב לשמור על בהמותיו שלא יזיקו אין לו לסמוך על כך שמעצמם לא יאכלו. בספר "מקדש הלוי" ביאר: הרסן בגמליו של אברהם אבינו היה להראות לכל באי עולם איך הדרך להתנהג לשמור שמירה יתירה שח"ו לא יאכלו הבהמות משדות זרים.

"ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר": מדוע שילם אברהם אבינו דוקא במטבע העוברת לסוחר? שכן, הלכה היא כי אסור לתת כסף לעכו"ם, כדי שלא יתיך אותו ויעשה ממנו פסל.

דין זה אינו אלא בכסף, היינו במטיל כסף או זהב. אך מותר לתת מטבע לגוי, כיון שאין חשש שיבוא הגוי לעשות ממנו פסל, משום שחס על ממונו ועל הנזק שייגרם לו מכך. 'כסף' סתם הוא מטיל כסף, אך 'כסף עובר לסוחר' מובנו מטבע. אברהם אבינו, שקיים את מצוות התורה עד שלא ניתנה, דקדק לשלם במטבע דוקא. (רבי יהונתן איבשיץ)

"ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה": יצחק בן ארבעים ועם כל זה לא סומך על שיקוליו האישיים בבחירת אשה, אלא אביו הזקן מטפל במציאת זיווגו, האב הזקן בא בימים מלא חכמת חיים יודע את מי לזווג לו זיווג שיעלה יפה ממנו יקום עם ישראל.

"גר ותושב אנכי עמכם": אם תרצו הריני גר ואם לאו אהיה תושב ואטלנה מן הדין. (רש"י)

נאמר במדרש, כי בזכות עשרה הנסיונות של אברהם אבינו זכה לרשת את ארצן של עשר האומות. והלא אחד הנסיונות היה, שנצטרך אברהם לשלם מחיר גדול בעד קברה של שרה, בה בעת שהבטיח לו ה' יתברך את כל הארצות הללו.

נמצא איפוא, כי אילו היו בני-חת נותנים לו מיד את מקום הקבר, אזי לא היו לו אלא תשעה נסיונות בלבד ולא היה זכאי לקבל אלא רק תשעה ארצות, ואם-כן יתכן כי ארצם של בני-חת (החתני) איננו שלו.

זהו שאמר אברהם אבינו: "אם תרצו" - אם תתנו לי מיד את חלקת הקבר. הרי לא תהא לי זכות אלא רק על תשעה ארצות, ו"הריני גר" - איני, איפוא, אלא גר בארצכם, שאיננה שלי, "ואם לא תרצו" - אם תסרבו לתת לי את המקום, הרי אתם מעמידים אותי בנסיון, וממילא כבר תהא לי זכות על עשר ארצות ואז "הריני תושב" - שכבר שייכת לי גם ארצכם "ואטלנה מן הדין"...

***

פעם, רבו שני יהודים על חלקת אדמה קטנה. חיים התעקש שהיא שלו, ויענק'לה לא ויתר על כך שהאדמה שייכת לו. כדי לפתור את המריבה הם החליטו לעשות מה שכל יהודי היה עושה והם ניגשו אל הרב. הרב הקשיב לחיים וליענק'לה, ואז פשוט יצא והלך אל היער אשר בקצה העיירה. כשמצאו אותו הוא שכב על האדמה, והצמיד את אוזניו אל הקרקע. הרב קם, הביט בשני היהודים ואמר: "אני שאלתי את האדמה, והיא ענתה שהיא מוכנה לתת מעצמה לשניכם..."

אברהם אבינו היה נזהר מאד בלשונו שלא להוציא דבר שאינו נכון, וממילא לא היה יכול לומר, שהוא גר בארץ זו שהרי כבר הבטיח ה' יתברך את הארץ. וכן לא רצה לומר, שהוא תושב, כדי שלא להרגיז את בני-חת. לפיכך אמר בלשון זו: "גר ותושב אנכי עמכם" - לשון שאפשר לפרשה בשני אופנים שכן פירוש הדבר הוא: אנכי ועמכם יחד הננו "גר ותושב", או שאני ה"גר" ואתם ה"תושב" - כפי שאתם מבינים זאת, או שאני ה"תושב" ואתם ה"גר" - כפי שאני יודע זאת.

"ויקראו לרבקה ויאמרו אליה, התלכי עם האיש הזה ותאמרי אלך": בתשובותיו, מקשה הגאון בעל "נודע ביהודה": איך אפשר לקדש אשה על ידי שליח, הרי השליח הוא 'תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים', שהרי אשה זו היתה מותרת לכל העולם, ועתה נאסרת להם? ותירץ ה"נודע ביהודה", שמכיוון שהשליח היה יכול לקדשה לעצמו, אם כן יכול לקדשה גם לאדם אחר, משום 'מיגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה'.

לאור זאת, ביאר הגאון המופלא רבי יעקב לוי זצ"ל באופן נפלא את הפסוק שלפנינו: "ויאמר אליה התלכי עם האיש הזה" - כלומר: האם את מסכימה להתקדש לאליעזר? אמנם, לאחר שרבקה הסכימה להתקדש לאליעזר השליח, יכול היה אליעזר לקדשה ליצחק המשלח, שהרי 'מיגו דזכי לנפשיה - זכי נמי לחבריה'... ודברי פי חכם חן! (זכר יעקב)

"לכל באי שער עירו": שכולם בטלו ממלאכתן לגמול חסד לשרה (רש"י). בעת פטירתו של רבי חיים הכהן מפס, בר"ח מרחשון תקצ"ו, הכריזו רבני העיר על ביטול מלאכה עד לאחר קבורתו של רבם הנערץ כפי שנוהגים בפטירת צדיקים לכבודם.

אחד מבני העיר, שבבעלותו היתה חנות למוצרי מזון, סגר אף הוא את חנותו, אלא שאחד הקונים שכנעו לפתוח את החנות כדי למכור לו שק קמח.

ביציאתו, הסתבכה גלימתו בכד שמן שעמד בחנותו, ועד ששם לבו, זב השמן היקר לאבוד וכמה שקי קמח שנרטבו יצאו מכלל שימוש. ביקש האיש להרוויח כמה פרוטות ממכירת הקמח ויצא בהפסד גדול, כעונש על הזלזול בכבוד הצדיק המנוח.

"ויברכו את רבקה ויאמרו לה אחותנו את היי"

לאלפי רבבה!" ביאר הגה"ק רבי שמעון סופר מקראקא את מנהג ישראל לברך את הכלה טרם יציאתה לחופה בפסוק "אחותנו את היי לאלפי רבבה", כי לכאורה איך משתמשים בברכתו של אותו רשע. אלא שהכוונה לענות כנגד לבן, אתה אמרת שרבקה אחותך היא - מצד הטומאה, לא כך היא אלא "אחותנו את" - מצד הקדושה, וכה "היי לאלפי רבבה". (יפה שיחתו)

"ויבוא אברהם לספוד לשרה": בספר 'מטה יהודה' פרש

בדרך צחות, שלפעמים נוהגים להספיד אנשים בביטויים מפליגים שלא שייכים אל הנפטר כלל וכלל. עד כדי כך, שאדם שהגיע להלווית חברו שהוא מכירו, מוצא את עצמו תוהה האם לא טעה והגיע ללוויה של מישהו אחר, או שמא חברו היה צדיק נסתר... אבל כאשר הספיד אברהם אבינו את שרה, כמה שהספיד וכל מה שאמר, עדין כולם ידעו שזו שרה. לא היו שם שבחים מוגזמים. וזהו "ויבוא אברהם לספוד לשרה".

מעשה ביהודי שנפטר והלוויתו התקיימה ביום שאסור בהספד, ואכן למרות שהיה ת"ח חשוב הורה הרב שטיינמן ז"ל שלא לומר אף דברי הספד ולא להקל בעניין זה.

לאחר מכן ביום השלושים, בזמן הקמת המצבה, בקשוני שאספיד. נכנסתי לרב ושאלתיו מה כדאי שאומר. אמר לי כך: אנשים חשובים 'מספידים'.. אומרים... ובאמת אדם יושב בזמן הזה בדיון קשה מאד. באים אנשים בהספד ואומרים עליו שהיה צדיק נשגב, כל מעשיו לשם שמים וכו', ושם בשמים שומעים זאת וצוחקים עליו. אם היה יכול אותו נפטר, היה מתחנן ואומר: תפסיקו עם זה. והוסיף ואמר: הלואי ואחוז אחד של מעשי האדם היה באמת לשם שמים! שאלתי אותו: וכי השו"ע לא ידע סברא זו? ובכל זאת מובא שיש להספיד?

ענה לי: אז היו אנשי אמת, אומרים רק מה שאמת, וגם הנפטרים אותם הספידו היו אנשי אמת, לכן לא היתה בעיה. והוסיף דוגמא, על אדם שהיה אוסף תרומות למוסדו ת בחו"ל, וכשנפטר אמרו עליו שכל כלו היה מסירות נפש לתורה. ואילו אני יודע, אמר הרב, שהיו לו בעיות בבית והוא חיפש איך לברוח... הוא אשר אמרנו: צריכים מאד להזהר בדברי הספד על נפטר, שיהיו דברי אמת. (לאור הדר)

"ויתן אל הנער": ילד קטן נכנס עם אבא שלו לחנות. לפני

שעזבו את החנות, בעל החנות הגיש לילד צנצנת עם סוכריות, "תכניס את היד ותיקח כמה סוכריות שאתה רוצה". הילד עמד ונועץ מבט באביו. המוכר חזר ואמר: "ילד, קח לך סוכריות מלוא היד, זה בחינם..", אבל הילד עמד והמשיך לנועץ מבט באביו. לבסוף, הכניס האב את ידו לצנצנת, הוציא חופן סוכריות, ונתן לבנו, והם יצאו מהחנות.

בדרך, שאל האב את בנו, למה הוא לא לקח מהסוכריות בעצמו. הילד חיך חיוך רחב ואמר: "רציתי שאתה תוציא לי סוכריות, כי היד שלך גדולה יותר", מה שאתה צריך-תבקש מה' שיתן לך, כי הידיים שלו גדולות יותר!! וזה מה שאומרים "שבענו מטובך" במושגים של הטוב שלך.

"וה' ברך את אברהם בכל": מובא בגמרא (ב"ב טז) בת הייתה לו ובכל שמה, ויש להסביר על פי מה שמובא בהלכה שאם גם האב וגם הבן צריכים לישא אשה, אז האב חייב קודם לישא לעצמו אשה ואח"כ להשיא את בנו, ואם האב כבר קיים מצוות פרו ורבו אז בנו קודם, והנה לפי שיטת בית הלל מקיים המצווה רק אם יש לו בן ובת, ולכן אמר כאן הכתוב וה' ברך את אברהם בכל, דהיינו שהייתה לו בת וא"כ יש לו בן יצחק ובת בכל, וקיים כבר מצות פרו ורבו, ולכן יצחק קודם, לכן שלח את אליעזר שילך למצוא שידוך ליצחק, ואח"כ אברהם גם כן נשא אשה את קטורה. (כליל תפארת)

"ואבוא היום אל העין": "היום יצאתי והיום באתי - מכאן שקפצה לו הדרך" (מדרש). מנין למד זאת המדרש, ואיזו תועלת יש בידיעה על הדרך שקפצה לאליעזר?

תירוץ נפלא עד למאוד מובא בשמו של הגאון רבי מנחם מן אשכנזי, בנו של בעל "ידי משה" על מדרש רבה: ידוע שעקידת יצחק הייתה ביום הכיפורים, שהוא בעשירי לחודש תשרי. מכיוון שידענו כבר שהדרך מביתו של אברהם עד הר המוריה נמשכה שלושה ימים, נמצא שחזר לביתו לאחר העקידה ב"ג תשרי. אז נתבשר שמתה שרה, ובאותו היום נגלתה השכינה ליצחק ואמרה לו שהיום נולדה בת זוגו רבקה. במסכת סופרים מצינו שרבקה הייתה בת שלוש שנים ושלושה ימים כשבא אליעזר. חשבון פשוט יגלה שאותו היום היה יום ראשון של חג הסוכות. איך, אם כך, יכול היה אליעזר לומר שהיום יצא מביתו, אין זאת אלא על פי דברי הגמרא (עירובין מה): הרי שאין תחומין למעלה מעשרה" ומסקנת הגמרא היא שיתכן הדבר על ידי קפיצת הדרך. וזה מה שיישב המדרש - על ידי קפיצת הדרך יכול היה אליעזר לעשות את הדרך אף שהיה זה יום-טוב. (כמוצא שלל רב)

"מה ה' אלוך שואל מעמך": פעם אחת פרצה שריפה בצרכניית "יד עזרה" בבני ברק ונגרם נזק רב. חשבו להשיג תרומות ע"י שיפורסם דבר השריפה בעיתונות ובכך לגרום לנדיבי עם לתת תרומה מכובדת. לצורך כך באו וסיפרו על כך לר' אשר פריינד זצ"ל שייסד את מוסדות 'יד עזרה'.

כששמע זאת ר' אשר הגיב בתקיפות ואמר: 'אני לא מבין איך אתם רוצים לפרסם את זה בעיתונות ולהוציא את הלכלוך שלנו לרחוב, הרי השריפה מראה שמהו אצלנו לא בסדר, שבואר עולם מרמז לנו ורוצה מאתנו משהו, למה צריכים לפרסם דבר כזה ברחוב?' ודרש לעצור את הפרסום... (נקודות של אור - ספינקא)

קדמי ביטוחים

המרכז הארצי

סדר תיק ביטוח

חיים. פנסיה. משכנתא

תאונות אישיות. אובדן כושר עבודה

מחלות קשות. בריאות. סיעוד.

5 דקמ אלף ז'לט וואקאויס פירוט

2770 * מתקשרים ומרוויחים...

ר' קדמי בקבר חכם מנחם מנשה

לע"נ: ר' משה בר גיימול, מרת רחמה בת ביחה, ר'אברהם נתניהו בר אסתר רוזה וניסים בני רחמה ז"ל

לעילוי נשמת קלח מכלוף בן חסיבה מיכל בת רינה ז'קלין בת ממו ז"ל

לעילוי נשמת ר' יצחק ונונו בן ממו ראובן פרץ בן שמחה רחל בת זהבה ז"ל

לרפואה והצלחת אראלה בת לילי אריאב בן שרה

לרפואה והצלחת אליס ונונו בת קמרה יונה בת אסתר

לרפואה והצלחת אהרון רונן בן אליס יצחק ונונו ומשפחתו